

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ชุมชนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

หนังสืออ้างอิง
เฉพาะในห้องสมุด

ภารดี อนันต์นาวิ

128 38.ย. 2546

164358

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2545

ISBN 974-352-315-4

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....	ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)	
.....	กรรมการ
(ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม)	

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....	ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)	
.....	กรรมการ
(ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดแจ้ง)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)	

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)	

วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องมาจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วย
แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร สุนทรายุทธ ซึ่งเป็น
ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราศ
ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษา
ค้นคว้า ความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบ
ขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร สุนทรายุทธ ประธานคณะกรรมการ
สอบปากเปล่า รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราศ ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.เสรี ชัดเข้ม และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย กรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้
กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา
และแนะนำการวิเคราะห์โปรแกรม LISREL การแปลผลการวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ
ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ใน
การตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งขอขอบพระคุณครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ช่วยตอบแบบสอบถาม ตลอดจนหัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่และผู้ช่วยจัดส่งและอนุเคราะห์ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยทุก ๆ ท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผู้ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลืออย่างดียิ่งตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์จน
สำเร็จคือ คุณแม่เสด คุณพ่อช้อย อนันต์นาวิ พี และเพื่อน ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ภารดี อนันต์นาวิ

42810025 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา; กศ.ค. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

การศึ อนันต์นาวิ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (FACTORS AFFECTING SCHOOL EFFECTIVENESS OF
PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION) อาจารย์ที่ปรึกษา: ธร สุทธายุทธ, Ph.D., คุณวุฒิ คนฉลาด, Ph.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม,
ก.ค., สุทธ บำเรอราศ, Ed.D., ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม, ค.ค., 212 หน้า. ISBN 974-352-315-4

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 730 คน ใน 12 เขตการศึกษา ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ส่วนการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ใช้โปรแกรม PERLIS 2.30 และ LISREL version 8.30

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา คือ สถานการณ์โรงเรียน รองลงมาคือ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และบรรยากาศของโรงเรียน ตามลำดับ และร่วมกันทำนาย ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สถานการณ์โรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียนส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในขณะที่สถานการณ์โรงเรียนส่งผลทางอ้อมผ่านบรรยากาศของโรงเรียนไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลทางตรงต่อแรงงูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร ปัจจัยคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อแรงงูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร แรงงูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริหาร พฤติกรรมการบริหารส่งผลทางตรงต่อบรรยากาศของโรงเรียน และสถานการณ์โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นที่น่าสนใจเชื่อถือและยอมรับได้

42810025 : MAJOR : EDUCATION ADMINISTRATION ; Ed.D.

(EDUCATION ADMINISTRATION)

KEYWORD : FACTORS AFFECTING SCHOOL EFFECTIVENESS OF PRIMARY
SCHOOLS / THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION

PARADEE ANANAWEE : FACTORS AFFECTING SCHOOL EFFECTIVENESS OF
PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION.

DISSERTATION ADVISORS : DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., KUNAWUDH KONCHALARD, Ph.D.,

PAIRAT WONGNAM, Ph.D., SUNTHORN BUMRERRAJ, Ed.D., PRASERT SOMPONGTUM, Ph.D.,

212 P. ISBN 974 – 352 – 315 – 4

The objective of this research was to determine factors affecting primary schools effectiveness in order to construct a linear structural relation model of factors affecting school effectiveness of primary schools under the Office of National Primary Education Commission. The sample consisted of 730 primary school teachers working in primary schools selected from 12 Educational Regions under the jurisdiction of the Office of National Primary Education Commission through proportional multi – stage sampling The research instruments used in this study were sets of rating scale questionnaires on factors affecting school effectiveness.

The SPSS program was used in order to analyze the descriptive statistic. The PERLIS and LISREL programs were applied to analyze the construction of the structural relationship model and to analyze the confirmatory factor analysis.

The findings were as follows : the variable affecting most positively school effectiveness was school situations. It was followed by leadership traits and school climates. They could predict effectiveness of primary schools by 79 percent with statistical significance at .01 level. Leadership traits, school situations and school climates directly affected school effectiveness. Whereas school situations indirectly affected the school effectiveness through school climates with statistical significance at .01 level. And, school situations directly affected achievement motives of administrators. Leadership traits directly affected achievement motives of administrators. Besides, achievement motives of administrators directly affected administrative behaviors. Administrative behaviors directly affected school climates. School situations was correlated to leadership traits with statistical significance at .05 level. Linear Structure RELationship model factors affecting school effectiveness of primary schools under the Office of National Primary Education Commission was obtained with its congruity with reliable and accepted evident data.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
คำถามในการวิจัย.....	10
กรอบความคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา	
ศึกษาแห่งชาติ.....	20
ประสิทธิผลขององค์การและโรงเรียน.....	22
ความหมายของประสิทธิผลขององค์การและโรงเรียน.....	22
ความสำเร็จในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน.....	24
การประเมินประสิทธิผลขององค์การและโรงเรียน.....	27

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	36
ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร.....	36
ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียน.....	45
ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน.....	47
ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน.....	56
ปัจจัยด้านสถานการณ์ของโรงเรียน.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงาน.....	69
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการผลิตนักเรียน.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิการศึกษากับการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียน.....	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหาร.....	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียน.....	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	75
งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ แบบเปลี่ยนสภาพ และแบบแลกเปลี่ยน กับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศของโรงเรียน.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขนาดของโรงเรียน.....	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามความคาดหวัง.....	80
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมของครู.....	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานะเศรษฐกิจทางสังคมภายนอก.....	82

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	86
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	86
ขั้นตอนการวิจัย.....	89
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	93
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	96
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	98
การแปลความหมายของคะแนน.....	99
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4 ผลการวิจัย.....	103
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
5 สรุปและอภิปรายผล.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	117
การอภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	157
ภาคผนวก ก	158
ภาคผนวก ข.....	162
ภาคผนวก ค.....	168
ภาคผนวก ง.....	189
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	212

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและแบบเปลี่ยนสภาพ....	55
2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกเป็นรายเขตการศึกษาและ ขนาดโรงเรียน.....	88
3	สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัยคำร้อยละ.....	105
4	สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	106
5	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของกลุ่มตัวอย่าง.....	107
6	ค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในภาพรวม.....	111
7	อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรภายนอก ที่ส่งผลต่อตัวแปรภายใน และอิทธิพลภายในด้วยตนเอง จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา.....	113
8	โรงเรียนประถมศึกษา 12 เขตการศึกษา ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	190
9	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดความสามารถในการบริหาร ของผู้บริหาร โรงเรียน.....	205
10	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของผู้บริหาร โรงเรียน.....	206
11	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริหาร ของผู้บริหาร โรงเรียน.....	207
12	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดบรรยากาศของโรงเรียน.....	208
13	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมของครู....	209
14	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในงานของครู.....	210
15	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดความสำเร็จในการผลิตนักเรียน....	211

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	12
2 แบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ.....	13
3 ขอบข่ายของงานบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา.....	21
4 ตัวแปรที่ทำให้การบริหารของผู้บริหารทางการศึกษาเกิดประสิทธิผล.....	26
5 การส่งเสริมระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน.....	56
6 แบบจำลองของ Steers เกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นเครื่องกำหนดประสิทธิผล อันเกิดจากผลงานของแต่ละบุคคลในองค์การ.....	61
7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย กระบวนการและผลที่ได้แต่ละขั้นตอน.....	90
8 แบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ	110